

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΝΙΑΙΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΣΠΟΥΔΩΝ Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΜΗΜΑ Α΄

Ταχ. Δ/ση: Ανδρέα Παπανδρέου
37
Τ.Κ. – Πόλη: 15180 Μαρούσι
Ιστοσελίδα: www.minedu.gov.gr
Πληροφορίες: Αν.
Πασχαλίδου
Τηλέφωνο: 210-3443422

Βαθμός Ασφαλείας:
Να διατηρηθεί μέχρι:
Βαθ. Προτεραιότητας:

Αθήνα, 19-09-2013
Αρ. Πρωτ. 132447/Γ2

ΠΡΟΣ:

- Δ/νσεις Δ/θμιας Εκπ/σης
- Γραφεία Σχολικών Συμβούλων
- Γενικά Λύκεια (μέσω των Δ/νσεων Δ/θμιας Εκπ/σης)

ΚΟΙΝ.:

- Περιφερειακές Δ/νσεις Εκπ/σης
- Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Αν. Τσόχα 36
11521 Αθήνα

ΘΕΜΑ: Οδηγίες για τη διδασκαλία του μαθήματος Πολιτική Παιδεία (Οικονομία, Πολιτικοί Θεσμοί & Αρχές Δικαίου και Κοινωνιολογία) της Α΄ τάξης Ημερησίου και της Β΄ τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου

Μετά από σχετική εισήγηση του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πράξη 27/2013 του Δ.Σ.) σας αποστέλλουμε τις παρακάτω οδηγίες σχετικά με τη διδασκαλία του μαθήματος **Πολιτική Παιδεία (Οικονομία, Πολιτικοί Θεσμοί & Αρχές Δικαίου και Κοινωνιολογία)** της Α΄ τάξης Ημερησίου και της Β΄ τάξης Εσπερινού Γενικού Λυκείου.
Συγκεκριμένα:

Το βιβλίο για το μάθημα «Πολιτική Παιδεία» (Οικονομία-Πολιτικοί Θεσμοί & Αρχές Δικαίου και Κοινωνιολογία) αποτελεί σύνθεση μερών τριών ήδη υπαρχόντων βιβλίων (Αρχές Οικονομίας, Πολιτική και Δίκαιο, Κοινωνιολογία), γι' αυτό και διακρίνεται σε τρία μέρη: Α΄ Μέρος: Οικονομία, Β΄ Μέρος: Πολιτικοί Θεσμοί και Αρχές Δικαίου, Γ΄ Μέρος: Κοινωνιολογία.

Α΄ ΜΕΡΟΣ- ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ: Από το βιβλίο «Αρχές Οικονομίας», Α΄ τάξης Λυκείου.

Β΄ ΜΕΡΟΣ- ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ: Από το βιβλίο «Πολιτική και Δίκαιο», Β΄ τάξης Λυκείου.

Γ΄ ΜΕΡΟΣ- ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ: Από το βιβλίο «Κοινωνιολογία», Γ΄ τάξης Λυκείου.

Το εν λόγω μάθημα αποτελεί μια σύνθεση «Οικονομίας-Πολιτικής-Δικαίου-Κοινωνιολογίας». Αυτό σημαίνει ότι ο εκπαιδευτικός δεν θα πρέπει να είναι εγκλωβισμένος στην επιστημονική εξειδίκευσή του (Κοινωνιολογία, Νομική / Πολιτική επιστήμη, Οικονομία), αλλά να θεωρεί το μάθημα ενιαίο. Να μάχεται για μια συνολική και συνάμα συνθετική θεώρηση του αντικειμένου. Ο εγκλωβισμός στην εξειδίκευση οδηγεί σε μερική και αποσπασματική θεώρηση ζητημάτων-προβλημάτων. Γι' αυτό είναι απαραίτητη η διεπιστημονική θεώρηση.

Η διδακτέα ύλη του μαθήματος «Πολιτική Παιδεία» (Οικονομία, Πολιτικοί Θεσμοί & Αρχές Δικαίου και Κοινωνιολογία) συμπίπτει με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (Α.Π.Σ.) και το διδακτικό βιβλίο.

Α΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Ως διδακτέα ύλη για την Α΄ τάξη Ημερησίου Γενικού Λυκείου ορίζεται ολόκληρο το βιβλίο.

Η ύλη διακρίνεται σε τρία μέρη:

ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ (ώρες: 7)

- 1.1 Η χρηστική αξία των εμπορευμάτων
- 1.2 Ανάγκες και Επιθυμίες
- 1.3 Είδη και Ταξινόμηση των Αναγκών
- 1.4 Τα Μέσα Ικανοποίησης των Αναγκών
- 1.5 Αγαθά και Δικαιώματα Ιδιοκτησίας
- 1.6 Το Καταναλωτικό Πρότυπο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ (ώρες: 12)

- 2.1 Η Σύγχρονη Επιχείρηση
- 2.2 Μορφές Επιχειρήσεων
- 2.3 Η Παραγωγική Διαδικασία
- 2.4 Οι Κίνδυνοι και οι Υποχρεώσεις της Επιχείρησης
- 2.5 Το Κίνητρο της Παραγωγής
- 2.6 Η Οργάνωση της Σύγχρονης Επιχείρησης
  - 2.6.1 Η Δομή της Επιχείρησης
  - 2.6.2 Η Διεύθυνση της Επιχείρησης
- 2.7 Η Εργασία στη Σύγχρονη Επιχείρηση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΤΙΜΕΣ (ώρες: 7)

- 3.1 Η Ανταλλαγή και η Ανταλλακτική Αξία
- 3.2 Είδη Ανταλλαγών
- 3.3 Χρήμα και Τιμές
- 3.4 Η Διαμόρφωση της Τιμής

3.5 Μορφές Αγοράς και Διαμόρφωση Τιμών

ΜΕΡΟΣ Β΄-ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ & ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ (ώρες: 5)

- 1.1 Έννοια, προέλευση και εξέλιξη του Δικαίου
- 1.2 Κανόνες ηθικής και κανόνες Δικαίου: η διαφορά
- 1.3 Υποκείμενα Δικαίου
  - 1.3.1 Τα Φυσικά Πρόσωπα
  - 1.3.2 Τα Νομικά Πρόσωπα
- 1.4 Διακρίσεις Δικαίου

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΤΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ (ώρες: 9)

- 2.1 Δικαιώματα και υποχρεώσεις
- 2.2 Άσκηση και κατάχρηση δικαιώματος
- 2.3 Τα ατομικά δικαιώματα
- 2.4 Τα πολιτικά δικαιώματα
- 2.5 Τα κοινωνικά δικαιώματα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ (ώρες:12)

- 3.1 Εξουσία και πολιτική εξουσία
- 3.2 Πολιτικά συστήματα
  - 3.2.1 Φιλελευθερισμός- Καπιταλισμός
  - 3.2.2 Σοσιαλισμός- Κομμουνισμός
- 3.3 Τα πολιτικά κόμματα
- 3.4 Η τοπική αυτοδιοίκηση
- 3.5 Ο συνδικαλισμός
- 3.6 Κοινή γνώμη και ομάδες πίεσης / συμφερόντων
- 3.7 Η κοινωνία πολιτών / Τα κοινωνικά κινήματα
- 3.8 Φαινόμενα λαϊκισμού- Η προπαγάνδα

ΜΕΡΟΣ Γ΄ - ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

ΚΕΦ.1: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ (ώρες 9)

- 1.1 Στόχοι της κοινωνικοποίησης και σημασία του κοινωνικού περιβάλλοντος για τον άνθρωπο.
- 1.2 Ανάπτυξη του κοινωνικού εαυτού - Οι διαφορετικές προσεγγίσεις.
- 1.3 Φορείς Κοινωνικοποίησης
  - 1.3.1 Πρωτογενείς φορείς κοινωνικοποίησης (οικογένεια, παρέα συνομηλίκων).
  - 1.3.2 Δευτερογενείς φορείς κοινωνικοποίησης (σχολείο, θρησκεία, ΜΜΕ, κράτος).
- 1.4 Κοινωνικός έλεγχος-Μορφές κοινωνικού ελέγχου.
- 1.5 Η Κοινωνικοποίηση ως δια βίου διαδικασία κοινωνικής μάθησης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ: ΜΟΡΦΕΣ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ (ώρες 9)

- 2.1 Μορφές, λειτουργίες και κοινωνικο-οικονομικές βάσεις της ελληνικής οικογένειας
  - 2.1.1 Μορφές οικογένειας στο παρόν και το πρόσφατο παρελθόν
- 2.2 Καταμερισμός εργασίας στη σύγχρονη ελληνική οικογένεια
- 2.3 Μαθαίνοντας το ρόλο του άνδρα και της γυναίκας: ένα παράδειγμα πρωτογενούς κοινωνικοποίησης

2.4 Προκλήσεις, προβλήματα, προοπτικές της σύγχρονης ελληνικής οικογένειας

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ: ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΑΝΑΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑΓΗΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ (ώρες 8)

3.1 Ο ρόλος της εκπαίδευσης

3.1.1 Εκπαιδευτικά συστήματα – Ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα

3.2 Η εκπαίδευση ως παράγοντας αναπαραγωγής και αλλαγής της κοινωνίας.

3.2.1 Η εκπαίδευση ως παράγοντας αναπαραγωγής της κοινωνίας

3.2.2 Η εκπαίδευση ως παράγοντας αλλαγής της κοινωνίας.

3.3 Εκπαιδευτικός προσανατολισμός στο πλαίσιο της κοινωνίας της πληροφορίας - Η σχέση γνώσης και πληροφορίας.

Β΄ ΤΑΞΗ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Ως διδακτέα ύλη για την Β΄ τάξη Εσπερινού Γενικού Λυκείου ορίζεται ολόκληρο το βιβλίο.

ΕΚΤΟΣ ΑΠΌ:

- Κεφάλαιο 1 «Το Δίκαιο», από το Μέρος Β΄ - Πολιτικοί Θεσμοί & Αρχές Δικαίου
- Κεφάλαιο 3 «Εκπαίδευση: παράγοντας αναπαραγωγής και αλλαγής της κοινωνίας», από το Μέρος Γ΄ - Κοινωνιολογία

Οι διδάσκοντες να ενημερωθούν ενυπόγραφα.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

**ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΑΡΒΑΝΙΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Εσωτ. Διανομή

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Υφυπουργού
- Γραφείο Γενικού Γραμματέα
- Δ/ση Σπουδών Δ.Ε., Τμ. Α΄
- Δ/ση Εκκλησιαστικής Εκπ/σης
- Δ/ση Ιδιωτικής Εκπ/σης
- Δ/ση Π.Ο.Δ.Ε.
- Δ/ση Ειδικής Αγωγής
- ΣΕΠΕΔ